

Ks. Arkadiusz Guz

Streszczenie: Recepcja nauki Kościoła o prawie do życia
u młodzieży Powiatu Kartuskiego

Praca doktorska podejmuje badania nad kwestią rozumienia i afirmacji/negacji nauki Kościoła w kwestii prawa człowieka do życia od poczęcia do naturalnej śmierci. Problem ten został przebadany za pomocą ankiet, przeprowadzonych przez doktoranta w szkołach ponadpodstawowych na terenie Powiatu Kartuskiego. Autor rozprawy wyprowadza problem prawa człowieka do życia z prawdy o godności człowieka, będącej integralnym elementem teologicznego ujęcia człowieka jako osoby, rozpatrywanego w teologii, zwłaszcza w antropologii teologicznej.

Autor dysertacji stawia tezę, że na światopogląd młodego człowieka w kwestii prawa człowieka do życia wpływa nie tylko nauka Kościoła. Trzeba uwzględnić wpływ innych czynników kulturowych, mających wpływ na obecność i funkcjonowanie tego problemu w dyskursie społeczno-kulturowym, jak również jego uwarunkowania prawno-społeczne. Stąd tłem dla badań o charakterze socjologicznym, ankietowym, zawartych w czwartym rozdziale rozprawy, czyni szeroką panoramę zagadnienie prawa do życia, ukazując jego prano-społeczne, filozoficzno-ideowe oraz teologiczno-biblijne uwarunkowania i usankcjonowania.

Taki koncept przekłada się na zdecydowanie interdyscyplinarny charakter pracy, łączącej metodologię i zakres tematyczny nauk społeczno-prawnych, teologii i filozofii oraz socjologii i statystyki. Prowadzi to do stworzenia integralnej i wyczerpującej wizji problemu. Autor rozprawy wykazał istotność nauki Kościoła w budowaniu świadomości młodego pokolenia na temat prawa do życia, ukazując jednocześnie pojawiające się w tym względzie zagrożenia i wpływ alternatywnych koncepcji etyczno-aksjologicznych.

Pierwszy rozdział *Filozoficzno-teologiczne korzenie godności człowieka* podejmuje kwestię źródeł godności osobowej człowieka. Jest to problem zasadniczy dla budowania dyskursu odnośnie do prawa do życia człowieka od narodzin do naturalnej śmierci. Problem ten został ukazany w perspektywie biblijnej oraz w kontekście rozwijanego na tym fundamencie nauczania Kościoła aż po współczesność.

Drugi rozdział *Człowiek jako podmiot praw* analizuje w aspekcie filozoficzno-teologicznym uwarunkowania rozumienia praw człowieka oraz wskazuje prawo do życia jako fundamentalne prawo człowieka. Problem jest analizowany i uzasadniany w perspektywie prawnej, filozoficznej i teologicznej.

Trzeci rozdział *Ochrona życia poczętego w nauczaniu Episkopatu Polski i katechezie* ma wymiar prakseologiczny. Ukazuje ukonkretnienie idei, obecnych w nauczaniu Kościoła, w przepowiadaniu Episkopatu Polski oraz w katechezie szkolnej. Szczególnie został tu podkreślony aspekt rozumienia życia jako daru Bożego, którym nikt nie może samowolnie dysponować. W tym kontekście zostaje ukazana koncepcja prawa naturalnego i jej implikacje w kerygmacie głoszonym Kościołem w Polsce.

Czwarty rozdział *Prawo do życia w rozumieniu młodzieży Powiatu Kartuskiego* to analiza wyników ankiet, przeprowadzonych w szkołach ponadpodstawowych Powiatu Kartuskiego odnośnie problematyki prawa do życia. Okazuje się, że katecheza w kwestii budowania postaw nie spełniła do końca swojego zadania. Duża grupa młodzieży uczęszczająca na religię, deklarująca się jako wierzący, nie praktykuje swojej wiary, chociaż poziom religijności oceniany przez respondentów jest ponad średnią przeciętną. Co jest też specyficzne - na zajęcia religii uczęszczają osoby deklarujące się jako niewierzące.

Tak jak przekazanie wiedzy i zobrazowanie samego zagadnienia uwidocznione jest w samych wynikach ankietowych, to praktyczne postawy są już zupełnie odmienne. Na uwagę zasługuje jedna zależność, która wykazuje, że postawa *pro live* występuje u osób deklarujących się jako wierzące i praktykujące.

KS. ARKADIUSZ GUZ

SUMMARY

**The reception of Church's teachings on the right to life among the youth
of the Kartuzy County**

The doctoral thesis investigates the issue of understanding, affirmation and/or negation of the Church's teachings regarding the human right to life from conception to natural death. The before mentioned question was examined by means of surveys conducted by the author in secondary schools of Kartuzy County region. The doctoral candidate derives the issue of the human right to life from the truth of human dignity, which is an integral element of the theological concept of the human person, considered especially in the theological anthropology. According to the author, the perspective of a young person regarding the human right to life, is shaped not only by the teachings of the Church. It is crucial to consider the impact of other cultural factors that influence how this issue is present and operates in socio-cultural discourse, considering also its legal and social conditioning. Therefore, the fourth chapter of the dissertation includes extensive sociological and survey research that presents a comprehensive overview of the right to life issue showing its legal-social, philosophical-ideological, and theological-biblical conditioning and sanctioning.

The interdisciplinary nature of the work, which is a combination of social and legal sciences, theology, and philosophy, as well as sociology and statistics, is reflected in this concept. The author has successfully developed an integrated and exhaustive understanding of the problem, demonstrating the significance of the Church's teachings in cultivating awareness among the younger generation about the right to life, while also examining the emerging threats and the impact of alternative ethical and axiological concepts.

The first chapter *Philosophical-Theological Roots of Human Dignity* explores the origins of human personal dignity – a crucial aspect of establishing a discourse on the right to life from birth until natural death. The author examines this fundamental issue from a biblical perspective and contextualizes it within the framework of Church's teachings up to the present day.

The second chapter titled *Man as a subject of Rights* provides a broad analysis of philosophical and theological influences that condition the understanding of human rights and highlights the right to life as a fundamental human right. The problem is analyzed and examined from legal, philosophical, and theological perspectives.

The third chapter *Protection of conceived life in the teaching of the Polish Episcopate and catechesis* has a praxeological character. The author explores how the ideas presented in the Church's teachings are manifested in the pronouncements of the Polish Episcopate and in the school catechesis. The chapter highlights the significance of life being a God's gift, which cannot be arbitrarily disposed of. Additionally, the author presents the concept of natural law and its implications within the kerygma proclaimed by the Church in Poland.

The fourth chapter comprises an examination of the findings from surveys conducted in secondary schools in Kartuzy County concerning the subject of the right to life. The analysis reveals that the catechesis has not entirely achieved its objective with respect to fostering

attitudes. A considerable number of youths who attend religious education classes and describe themselves as believers do not practice their faith, although the level of religiousness, as evaluated by the respondents, is higher than average. Additionally, it is noteworthy that students who identify as non-believers also participate in religious education classes.

The survey results indicate a discrepancy between the transfer of knowledge and the actual attitudes presented by the respondents. It is worth emphasizing that the data reveals a positive correlation between pro-life attitudes and self identification as both a believer and a practicing member of a faith community.